

Teodor Studita, vyznávač a prepodobný otec, ktorého sviatok oslavujeme 11. novembra, sa narodil okolo roku 759 v Carihrade. Bol to muž, ktorý získal veľké vzdelanie a mal možnosť stať pri vzniku mníšskeho života na Olympe. Starec Platón po istom čase priviedol Teodora k sväteniu na presbytera a vymenoval ho za igumena monastiera. Vo svojom duchovnom postavení ohlasoval Božie pravdy vhod i v nevhod, čoho následkom bolo mučeníctvo a vyhnanstvo. Prepodobný otec Teodor tiež vypracoval nové a prísne pravidlá pre monastiere, ktoré vychádzali z pravidiel sv. Bazila Veľkého. Po zavedení jeho mníšskych pravidiel spoločného života sa okolo neho zhromaždilo približne tisíc mníchov. Je autorom mnohých cirkevných piesní, kánonov a kníh. V období ikonoborectva podstúpil mnohé prenasledovania a mučenie. Pre heretické mienky cisára a jeho stúpcov sa rozhodol pre usporiadanie sprievodu okolo monastiera, počas ktorého nariadil bratom, aby vzali do rúk sväté ikony a spievali mnohé víťazné piesne vyjadrujúce podstatu dôležitosti ikony v Cirkvi. Prepodobného otca Teodora Studitu neodradili ani výhražné listy, ktoré dostal od cisára. Po mnohých mukách bol prepustený a uchýlil sa so svojimi učeníkmi v Arkite. Svoj pozemský život zavŕšil v roku 826 a jeho pozostatky boli v roku 844 prenesené do Carihradu.

Pripravil o. Miroslav Dargaj

FARSKÉ OZNAMY

- ◆ Modlitby matiek budú v pondelok 5. a 12. novembra večer. Telocvičňa na ZS Prostějovská bude v tie isté dni. Modlitby mužov a biblická škola budú v utorok 6. a 13. novembra. Nácvič zboru bude v stredu 7. a 14. novembra večer. Tichá adorácia s Korunkou k Božiemu milosrdenstvu a požehnaním bude vo štvrtok 8. a 15. novembra v čase 19:00 - 21:00 hod. Stretko na fare bude v piatok 16. novembra o 16:15 hod.
- ◆ Vo štvrtok 8. novembra máme sviatok Sv. archanjela Michala. Sv. liturgie budú o 6:30 hod. a o 18:00 hod.
- ◆ V piatok 9. novembra bude stretnutie detí pripravujúcich sa na prvú sv. spoveď po detskej sv. liturgii. Stretnutie s rodičmi bude v piatok 23. novembra.
- ◆ V sobotu 10. novembra sa uskutoční v katedrálnom chráme o 14:00 hod. Festival duchovných piesní byzantského obradu. Počas prestávky bude inaugurovaná poštová známka venovaná 200.

výročiu Prešovskej eparchie.

- ◆ V nedeľu 11. novembra vás pozývame po večerni na Modlitby chvál s biblickým vyučovaním so začiatkom o 18:00 hod.
- ◆ Zbierka na podporný fond II bude v nedeľu 11. novembra po oboch sv. liturgiách. Pri sv. liturgii o 10:00 hod. bude spievať Mužský byzantský zbor z Prahy. Srdečne vás pozývame.
- ◆ V sobotu 17. novembra bude po ranej sv. liturgii Moleben k bl. P. P. Gojdičovi s uctením si jeho relikvií.
- ◆ V nedeľu 18. novembra ideme na zbierku do farnosti Hlinné. Kto by sa jej chcel zúčastniť a pomôcť, nech sa nahlási v sakristii chrámu.
- ◆ Pozývame vás k modlitbe za komunálne voľby, ktoré sa uskutočnia v sobotu 10. novembra, aby sme si mohli vybrať dobrých predstaviteľov nášho mesta, ktorí budú aj Božími priateľmi.

o. Peter Kačur

St. Peter the Apostle

INFORMÁTOR

GR. KAT. FARNOSTI PREŠOV - SÍDLISKO 3

20
2018

ročník XVI.

DOTYK, KTORÝ LIEČI

Možno si sa aj ty pristihol pritom, že ti vyhovuje byť v úzadí na mnohých miestach. Možno si nerád v popredí na spoločenských podujatiach. Možno si nerád, ak na teba niekto upriami pozornosť pri vykonaní dobrého skutku. Možno pritom prežívaš zvláštny pocit odhalenia a oštiepť v skrytosti ti vyhovuje viac.

Oštiepť v skrytosti vyhovovalo viac aj žene z dnešného evanjelia. Trpela dvanásť rokov na krvotok. Nikto jej nedokázal pomôcť. Dotyk s pláštom Ježiša Krista ju však uzdravuje a zrazu zažíva to, na čo čakala celých dvanásť rokov. Nie je to úžasné? No jej postoj je oveľa oslovujúcejší. Postoj, ktorý dodá nádej Jairovi, predstavenému synagógy.

Sv. Ján Zlatousta vraví: „Bola to žena slávna a všetkým známa. Neodvážila sa však otvorene pristúpiť k Spasiteľovi a prísť pred neho, lebo podľa Zákona bola nečistá. Preto sa ho dotkla zozadu, nie spredu, lebo ani to sa neodvážila urobiť, a nedotkla sa šiat, len ich okraja. Neuzdravil ju však okraj, ale myšlienka naňho. Tí, čo sa dotýkajú Krista vierou, dostávajú jeho silu s jeho vôľou. Spasiteľova sila z neho nevychádza miestne či telesne, akoby ho nejakým spôsobom opúšťala. Ako netelesná vychádza k iným a iným sa dáva, a predsa nie je mimo neho, aj keď sa hovorí, že z neho vychádza: ako poznanie, ktoré učiteľ odovzdáva študentom. Hovorí teda: „keď v sebe poznal silu, ktorá z neho vyšla,“ aby si chápal, že žena dostala zdravie s jeho vedomím, nie bez neho. A pýtal sa, „kto sa ma dotkol?“ hoci to vedel. Spravil to preto, aby prichádzajúcu ženu ukázal, verejne predviedol jej vieru a aby sa nezabudlo na divotornú silu. A Pán sa pýtal: „kto sa ma dotkol?“ myšlienkami a vierou.

Zástupy, ktoré sa tlačia, sa ma nedotýkajú, tie pristupujú bezmyšlienkovite a bez viery. Potom ju nazýva dcérou viery. Viera v Krista robí človeka Božím dieťaťom. A hovorí: „choď v pokoji,“ lebo jej dáva krajné dobro. Boh totiž prebýva v pokoji. Aby si vedel, že bola nielen uzdravená na tele, ale aj očistená od príčin telesného utrpenia, čiže od hriechov.“

Ježiš prebýva v pokoji! Preto sv. apoštol Pavol povie: „Veď on je náš pokoj! On z oboch urobil jedno a vo svojom tele zbúral medzi nimi múr rozdelenia, nepriateľstvo, tým, že zrušil zákon prikázání, spočívajúci v nariadeniach, aby v sebe z tých dvoch vytvoril jedného nového človeka, a nastolil pokoj; aby v jednom tele skrze kríž v sebe samom zabil nepriateľstvo a zmieril oboch s Bohom. Prišiel a zvestoval pokoj vám, čo ste boli ďaleko, a pokoj tým, čo boli blízko; lebo skrze neho máme obaja v jednom Duchu prístup k Otcovi.“ (Ef 2, 14 - 18)

Koľkokrát počujeme tieto slová pri slávení sv. liturgie? Koľkokrát my sami si želáme pokoj? Koľkokrát vo svojom živote kŕčovito túžime po pokoji? Odpovedzme si sami na tieto otázky. Odkiaľ si želám, aby prišiel do môjho života pokoj? Lebo pri sv. liturgii vyslovuje kňaz slová „pokoj všetkým“. Inými slovami posielala skrze svoje nehodné ruky Ježiša Krista do každého otvoreného srdca, ktoré je ochotné prijať tento POKOJ, ktorým Kristus bezpochyby je.

Si pripravený/-á prijať tento pokoj? Žena trpiaca na krvotok to urobila. Jairus to urobil. Chceš byť aj ty tým ďalším človekom, ktorý bude pokračovať v tejto skúsenosti? Ježiš sa nás dotýka svojim pokojom.

o. Peter Kačur

LITURGICKÝ PROGRAM

Pondelok, 05. november

Sv. mučeníci Galaktión a Epistéma
06:30 csl. sv. lit. (HP 109); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 108); Ap. zač. 274 (2 Sol 1, 1 – 10); Lk zač. 65 (12, 13 – 15; 22 – 31)

Utorok, 06. november

Náš otec sv. Pavol Vyznávač
06:30 sl. sv. lit. (PZ 109); 18:00 csl. sv. lit. (HP 110); Ap. zač. 274b (2 Sol 1, 10b – 2, 2); Lk zač. 68 (12, 42 – 48)

Streda, 07. november

Tridsiati traja sv. mučeníci z Melitíny
06:30 csl. sv. lit. (HP 112); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 111); Ap. zač. 275 (2 Sol 2, 1 – 12); Lk zač. 69 (12, 48b – 59)

Štvrtok, 08. november

Zhromaždenie k sv. Michalovi a ďalším beztelesným mocnostiam
06:30 sl. sv. lit. (PZ 272); 18:00 csl. sv. lit. (HP 288); Ap. zač. 276 (2 Sol 2, 13 – 17; 3, 1 – 5); Lk zač. 70 (13, 1 – 9)

Piatok, 09. november

Naša prep. matka Matróna
06:30 csl. sv. lit. (HP 114); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 114); Ap. zač. 277 (2 Sol 3, 6 – 18); Lk zač. 73 (13, 31 – 35)

Sobota, 10. november

Sv. apoštoli Erast, Olympas, Rodión a spoločníci
06:30 csl. sv. lit. (HP 115); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 115); Ap. zač. 199 (Gal 1, 3 – 10); Lk zač. 46 (9, 37 – 43a)
14:00 Festival duch. piesní (katedrála)
17:00 Večiereň

Nedeľa, 11. november

8. hlas. 25. nedeľa po Päťdesiatnici. Sv. mučeníci Ménas, Viktor a Vincent. Náš prep. otec a vyznávač Teodor Studitský.
08:00 csl. sv. lit. (HP 107); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 106); Ap. zač. 224 (Ef 4, 1 – 6); Lk zač. 53 (10, 25 – 37)
17:00 Večiereň
18:00 Modlitby chvál s bibl. vyučovaním

 - zdržanlivosť od mäsa

Pondelok, 12. november

Náš otec sv. Ján Milosrdný, alexandrijský patriarcha
06:30 csl. sv. lit. (HP 289); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 274); Ap. zač. 278 (1 Tim 1, 1 – 7) Lk zač. 75 (14, 12 – 15)

Utorok, 13. november

Náš otec sv. Ján Zlatoústý, konštantínopolský arcibiskup
06:30 sl. sv. lit. (PZ 275) 18:00 csl. sv. lit. (HP 291); Ap. zač. 279 (1 Tim 1, 8 – 14); Lk zač. 77 (14, 25 – 35)

Streda, 14. november

Sv. a všechválny apoštol Filip
06:30 csl. sv. lit. (HP 293); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 277); Ap. zač. 281 (1 Tim 1, 18 – 20; 2, 8 – 15); Lk zač. 78 (15, 1 – 10)

Štvrtok, 15. november

Sv. mučeníci a vyznávači Gurias, Samónas a Habib. Dnes začína Filipovka.
06:30 sl. sv. lit. (PZ 112); 18:00 csl. sv. lit. (HP 113); Ap. zač. 283 (1 Tim 3, 1 – 13); Lk zač. 80 (16, 1 – 9)

Piatok, 16. november

Sv. apoštol a evanjelista Matúš
06:30 csl. sv. lit. (HP 294); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 279); Ap. zač. 285 (1 Tim 4, 4 – 8. 16); Lk zač. 82 (16, 15 – 18; 17, 1 – 4)

Sobota, 17. november

Náš otec sv. Gegor Divotvorca, neocézarejský biskup
06:30 csl. sv. lit. (HP 115); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 115); Ap. zač. 205 (Gal 3, 8 – 12); Lk zač. 49 (9, 57 – 62)
7:20 Moleben k bl. P. P. Gojdičovi
17:00 Večiereň

Nedeľa, 18. november

1. hlas. 26. nedeľa po Päťdesiatnici. Sv. mučeníci Platón a Roman.
08:00 csl. sv. lit. (HP 97); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 96); Ap. zač. 229 (Ef 5, 8b – 19); Lk zač. 66 (12, 16 – 21)
17:00 Večiereň

o. Miroslav Dargaj

200. VÝROČIE PREŠOVSKÉJ EPARCHIE

Spoločensko-politické pomery v Československu v rokoch 1945-1950

Po Druhej svetovej vojne sa Európa zmenila. V záp. Európe sa rozvíjala demokracia a rýchlo sa odstraňovali následky vojny. Čoskoro sa podarilo obnoviť priemysel a hospodárstvo, aby sa mohol vyvíjať aj spokojný život občanov. Krajiny vých. Európy sa však dostali pod vplyv Sovietskeho zväzu. Vlády sa zmocnila komunistická strana, ktorá tieto krajiny násilne izolovala od ostatnej Európy, a ich orientáciu nasmerovali na Sovietsky zväz.

O osude Československej republiky (ďalej ČSR) po roku 1945 a jej svetonázorovej a politickej-ekonomickej orientácii bolo tak rozhodnuté. Povojnové Československo sa obnovilo na nových základoch. Jeho prvá vláda vyhlásila vo svojom programe 25. apríla 1945 rozsiahle a hlboké reformy v politickej, sociálnej, ekonomickej a kultúrnej oblasti. Väčšinu z nich v priebehu pol roka zrealizovala a vytvorila nový spoločenský systém nazývaný ľudovo-demokratický.

Katolícka cirkev sa ocitla v nových podmienkach. Vláda na jednej strane proklamovala náboženskú slobodu, na druhej strane sa mnohé reformy vládou uskutočňované nepriaznivo dotýkali Cirkvi. Predovšetkým išlo o slobodu cirkvi a majetok. Politická situácia cirkvi sa zmenila. Vplyvom zmeny stranícko-politickej štruktúry a odlišným už spomínaným vývojom českého a slovenského katolicizmu sa naviac zúžili možnosti Cirkvi chrániť vlastné záujmy.

Čo sa týka náboženskej situácie tá bola iná v Čechách a iná na Slovensku. Odpad od Cirkvi u českých katolíkov bol zosilnený stratou kresťanskej nábožnosti. Preto už i počas prvej republiky podiel inteligencie bez vyznania bol zvlášť v Čechách vysoký. Aj v národnom povedomí českého národa je citeľný protikatolícky tón. Situáciu v Čechách podstatne zmenilo aj vystahovanie katolíckych sudetských Nemcov v rokoch 1945-1947.

Na vykreslenie danej situácie môžeme porovnať štatistické údaje, ktoré nám jasne poukazujú na určitý rozdiel, čo sa týka príslušnosti k náboženstvu jednak v českých krajinách a na Slovensku, a „posun“ v tejto oblasti od vzniku ČSR do roku 1950.

V roku 1921 v ČSR žilo 13,5 milióna obyvateľov, z toho len 724 tis. bolo bez vyznania, v Čechách 5,32%, na Slovensku len 0,23%. V roku 1931 bolo 14,7 mil. obyvateľov, z toho bez vyznania 854 tis., t.j. v Čechách 5,8%, na Slovensku 0,51%. Po roku 1945 sa situácia mení - 2,9 mil. českých Nemcov je vystahovaných, Československo prišlo o Podkarpatskú Rus, preto počet obyvateľov klesá na 12,7 milióna, z toho bez vyznania je 766 tis. obyvateľov. Pri hodnotení vzťahov Cirkvi a štátu v tomto období musíme poukázať na rozdielnosť týchto vzťahov v rokoch 1945-1947 a v rokoch 1947-1950.

V prvom období predstavitelia Katolíckej cirkvi chápali vzťah cirkvi a štátu ako dobrý a priali si ho aj do budúcnosti. Tak napríklad 15. novembra 1945 sa v Čechách na čele s arcibiskupom Jozefom Beranom prihlásili „k budovaniu nášho štátu“. V období koalície vlády Národného frontu sa vzťahy vyznačovali obojstranným rešpektovaním a súžitím. Tento vzťah bol charakterizovaný ako „dobrý a priateľský“.

Navonok bol náboženský život konsolidovaný. Dňa 13. mája 1946 boli obnovené diplomatické styky medzi Vatikánom a ČSR. Ako zástupca Svätej Stolice sa vrátil internuncius Xáver Rither známy svojim negatívnym postojom voči fašizmu a nacizmu. V novembri 1946 bola obsadená od roku 1941 osirelá katedra v Prahe. Novým arcibiskupom sa stal dr. Jozef Beran, ktorý počas Protektorátu preukázal veľkú odvahu, pokým nebol tajnou políciou zatknutý a deportovaný do Dachau. (koniec 16. časti)

Spracoval diakon R. Hreňo podľa knihy *Prierez dejinami Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku* od prof. P. Šturáka

